

INSCHRYVINGSPPRYS

Voorop betaellbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad. fr. 1-50
Voor den buiten. " 1-75
Voor 't vreemde. " 2-25
Per maand voor de stad alleen. 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekendmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.

Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vragtury toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

DECEMBER 1861.

De Konvoijen met een * geteekend, zyn Expresreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen. 5-00 8-55**
Brussel, langs Denderleuw. 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen. 5-00 8-55** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier. 5-00 2-20
Dendermonde. 5-00 7-00 8-55** 11-50 2-20 5-00
Aelst. 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40

Lokeren. 5-00 7-00 11-50 5-00
Nin., Geerardshb. Less., Aeth. 7-00 1-25 langs Doornik. 5-00
Brugge, Oostende. 6-15 9-15 1-50 5-05* 7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss. 6-00 9-20 1-25 5-10 7-10
douai, Atrecht, Amiens, Parys. 6-00 9-20 1-25* 5-10
Kales. 6-00 9-20 1-25 7-10*
Bergen, Quievrain. 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Manage, Charleroi, Namen. 7-00 1-25 langs doornik. 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 5-00 8-55* 11-50 2-20 5-00 Thien. 7-40**
Landen. 5-00 8-55* 11-50 2-20
Keulen, Aken. 5-00 8-55* 11-45 Aken 7-40*
Gladb., duss., Cref. Ruhrort. 8-55*

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen. 6-20 9-00** 10-20 2-45* 5-30
Van Antwerpen naer Gent. 6-50 8-50** 10-50 5-00* 6-00

ECCLOO.

Van Gent naer Eccloo. 8-55 2-30 8-00
Van Eccloo naer Gent. 7-00 12-15 5-00

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain. 6-25 9-50 1-55 7-40
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent. 5-20 7-00 11-00 5-30

STAETKUNDIG OVERZICHT DER WEEK.

Het binnenland biedt weinig belangryks aan, dan de beraedslagingen in de Kamer der Volksvertegenwoordigers over het antwoord op de koninklyke Troonrede.

Van de vlaemsche kwestie is men gekomen op de politieke vraagstukken, in de Troonrede door de ministers aengeroerd. Onder deze vraagstukken zyn er van zeer hoog gewigt, omdat zy niet alleen een verschil van denkwijze tusschen het zoo genaemde liberael en kleirikaal opwerpen, maar zwaerdere punten: die van eigendom, bezitregt en grondwettelyke vryheid aenraken.

Op tyd en wyle zullen wy ons gedacht over die kwestien uitbrengen, als dezelve onder den vorm van wetsontwerp in de Kamer aangeboden zullen worden.

Het ware te wenschen dat de Kamer wat meer spoed maekte met hare werkzaamheden, aengezien er nog zoo veel belangryke zaken behandeld moeten worden.

GESCHIL TUSSEN ENGELAND EN NOORD-AMERIKA.

De vrienden van den vrede scheppen nieuwe hoop, ten gevolge der meer verzoenende taal in de engelsche en amerikaensch dagbladen.

Die hoop is veel versterkt geworden door eene byzondere depeche uit Londen, die het volgende hoogst gewigtige berigt, heeft aengebragt:

« De minister der buitenlandsche zaken, Lord John Russell, heeft de deputatiën der vertegenwoordigers en gevolmagtigden van de groote nyverheids-steden ten zynent ontvangen, en hun nogmaels de verzekering gegeven, dat het vraagstuk, welk hen aenbelangt, spoedig opgelost zal worden; erby voegende, dat alle maatregelen genomen zyn, opdat de uitvoer der katoen uit de zuidelyke havens van Amerika, vryelyk zou kunnen plaats hebben, te rekenen van den beginne der aenstaende maand february »

De engelsche dagbladen, vooral degenen der behoudende party, zyn eenstemming voor het behoud van den vrede.

Het Daily-News zegt dat het beginsel der bemiddeling door eene bevriende Mogendheid thans gevoegzaam toegepast kan worden op Engeland en Amerika welk den akt van kapitein Wilkes nog niet heeft goedgekeurd.

De Morning Herald verklaart, dat Engeland met geluk de toegenegenheid, den zedelyken byval van Frankryk in zyn geschil met Amerika zal bemerken, zonder zelfs den stoffelyken onderstand of de medewerking daerby te beoogen, welke Engeland geenszins noodig heeft.

In de diplomatische wereld wordt nu gesproken over eene dubbele onderhandeling, door de engelsche regering geopend met de Mogendheden onderteekenaers des Verdrags van Parys. Het beginsel der nietwaerdigheid van den blocus, van den oogenblik dat deze niet effectief is, door het Kongres alstoen opgeworpen zynde,

wilde de britsche regering de genoemde Mogendheden thans doen beslissen en verklaren, dat de huidige blocus der Zuiderlyke amerikaensche Staten niet effectief, by gevolg van geener waarde is.

Naer men nu verzekert, hebben al de belanghebbende Mogendheden zich in den zin van Engeland verklaard; ook Rusland, welk echter erby heeft gevoegd, dat die verklaring hem nooit zal kunnen meeslepen in eenen oorlog tegen Amerika.

Het tweede vraagstuk der britsche regering betreft de erkenning van de onafhankelykheid der Zuidelyke Staten. Op dit punt heeft de engelsche regering, tot heden van niet eene Mogendheid een antwoord bekomen, en zal waerschyntlyk nog lang daerop mogen wachten.

In allen gevalle bewyst de toon der napoleontische fransche dagbladen, dat L. Napoleon geenszins vyandig gestemd is tegen de eischen van Engeland in de zaak der aenhouding van de zuidelyke kommissarissen.

POLEN EN HONGARIE.

In Polen blyven de onrust en de misnoegdheid heerschen. Keizer Alexander van Rusland heeft nu getracht de Polakken wat meer te voldoen, met den markies Wielopolski wederom aen 't hoofd der bestuurs van de stad Warschow te stellen.

Maer als de orde en rust aenhoudend moeten gehandhaefd worden dus het brutaal geweld en de bajonetten, dan kan de toestand niet lang aldus voortduren. « De kruik gaet zoo lang te water, tot ze breekt. »

In Hongarie wordt het kalmer, doch Oostenryk zal insgelyks veel moeite vinden om de party der Magyars aldaer, de Kroaten en andere volkeren zyner Kroonlanden in rust en orde te houden.

De invoering eener vrygeveige Grondwet is gewis daer voor het beste middel.

Algemeen Stemregt.

ALLE BELGEN ZYN GELYK VOOR DE WET.

Belgische Grondwet.

In de jaren 1848 en 1849, werd een ieder die in ons land het durfde wagen te spreken of te schryven ter gunste van het algemeen stemregt, den steen naer 't hoofd geworpen als *Socialist*!

Niettegenstaende de duidelyke verklaring onzer Grondwet, door alle staetkundige gezindheid vereenigd opgesteld, dat alle Belgen gelyk zyn voor de Wet, heerschte alstoen by velen het gedacht, dat de ryk begoedde personen en zy die zekere somme geld 's jaerlyks opbrengen in belastingen, persoonle kontribu-

tiën of patent-regt, alléén het verstand en de geschiktheid bezaten om bekwaame en verdienstelyke mannen te kunnen kiezen voor de gemeenten- en provinciale Raden en voor de wetgevende Kamers.

Dat zoo zonderling als ongerymd denkbeeld is echter alhier verdwenen, sinds de volkslievende dagblad-pers dat onderwerp behandeld en verduidelijkt heeft, en vooral sedert men den alleenheerschenden keizer der Franschen hulde heeft zien brengen aen de denkwijze der meerderheid, aen het door onze Konstitutie bekrachtigde beginsel van gelykheid voor de wet. Ook mag men thans gerustelyk zyne gedachten over dat punt uitdrukken, zonder aenstonds de namen van Proudhon en Louis Blanc te hooren inroepen, of als socialist door te gaen.

Inderdaad: wat toch is eenvoudiger om verstaen, als dat alle leden der maetschappij deel nemen aen de kiezing der bestuurders? Wat is er onregtvaardiger, dan zekere lieden of klassen der samenleving buiten dat regt, buiten het politieke leven te sluiten? Wie heeft toch het grootste belang by de kiezingen van bestuurders en wetgevers? Zyn het niet de werkendestanden; de groote meerderheid van de bevolking des Lands? En het zyn juist de werklieden, de voortbrengers, de instandhouders der maetschappij, welke men onbekwaam schynt te achten om deel te nemen aen de werkdadige bemoeijing met de hoogste belangen: de werkmans, hoe bekwaam, ja kunstryk in zyn vak, byaldien hy niet eene somme gelds in openbare belastingen opbrengt, is geen kiezer.

De schryver, dichter, schilder, geleerde, in een woord: de vrye kunstenaar, die geen patent-regt noch kontributiën aen den fiscus betaelt, is geen kiezer.

Maer de ongeletterde persoon, die eenige francs per jaer geeft voor de uitoefening van zyn bedryf, of omdat hy een huis of een stukje grond bewoont, bezit, of huert die is wettig kiezer!

Maer de domkop, de weetniet, die pas zyn' naem kan teekenen, die niet in staet is een dagblad te lezen en te verstaen, doch eenige belastingen opbrengt, is, volgens de wet, kiezer! Een kleine schooljongen kan verstaen, hoe bespottelyk, hoe onregtvaardig zulke toestand van zaken is.

Welhoe! men noemt onze afgevaardigden van de

OORLOGEN DER AWANS EN WAROUX.

3^e VERVOLG EN SLOT.

Zoo rukten zy, ten getalle van meer dan twee-honderd ridders, verzeeld van hunne schildknapen van het dubbele in voetvolk, langs het dorp Horion, alwaer zy verstrekt werden door een zeventigtal ruiters en andere hulptroepen van 't platte land, naer Dammartin, digt by welke plaats eene uitgestrekte vlakke ligt, die door beide partijen gekozen en bestemd was geworden ter levering van den veldslag. By de aankomst zagen zy, op eenigen afstand reeds, de standaerts en vlottende vanden der Waroux, wier ridderbende, in niet minder kostelyken wapenprael en glansryke uitrusting, ten getalle van drie-honderd-vyftig stryders, insgelyks gedeekt werd door digte drommen voetgangers, gevormen langs de maas-oeveren, boven Luik. Allen schenen den vyand reeds met ongeduld te verwachten.

Nadat de beide legers hunne standplaatsen genomen, en hunne gelederen in behoorlyke slagorde gerangschikt hadden, ontplooiden de Baenrotsen de wederzydsche strydbanieren.

De wapenvaendels wapperden in den wind. Men blies de klaroenen en trompetten, als eerste teeken van aenval, en hun geschal deed de paerden van ongeduld hinniken en stampvoeten onder hunne ryke en schitterende kleedyn.

Onder de hand was, echter, de tyding dezer ernstige uitdaging, en de daerop gevolgde oorlogstoerusting, ook al spoedig ter ooren gekomen van den prinsbisschop te Luik, die, by 't vernemen dat de legers reeds opgerukt waren, in alle haest twee geregts-officieren afzond, met bevel, uit zynen naem de ryandelykheden te doen staken en uitstellen, tot na een door hem bepaalden rustyd.

Juustop den oogenblik, dat de voorste eskadrons van weerskanten, met neêrgelegen vizieren en geveldde lansen, tegen elkander gingen rennen,

verschenen die twee Luikenaers, Geeraert Songnet en Goffin de Fetine, met hun witte vredevlagen tusschen de beide partijen; doch de stryd-zucht der ridders was reeds te hevig ontvlamd; de gespoerslaegde kleppers waren niet meer te behoemen; zoodanig, dat de twee afgezanten byna verpletterd werden by dien eersten aenval, die vreeslyk werd en zeer bloedig afliep.

Zy, die kleinere of lichtere paerden bereden, moesten onvermydelyk het meeste lyden by dien geweldigen schok, waardoor dikwyls man en paerd omverre geworpen werden.

Het voetvolk, hoe kunstig gerangschikt, of in hoe veel dubbele ryen ook geschaerd, kon onmogelyk het hoofd bieden aen zulke kolossale en als in yzer beslagene ridders. Hierom werd hetzelfde achter de ruitery geplaatst, ten einde later, als de gevechten meer verspreid en afgezonderd werden, als versche mannen, deel aen den stryd te nemen.

De manier van oorlogen verschildte in dat tydvak ook hemelbreed van de tegenwoordige, verfynde uitvindingen en behendige kunstgrepen om menschen te slagen. Het buskruid was toenmaels nog niet uitgevonden; zoodat op het vlakke veld, vooral by de ruitery, alles ahang van de meer of mindere ervarenheid in de schermkunst met zwaard en lans.

Het voetvolk schoot pylen uit straffe handbogen, of vocht met de pieken en knodsen, met sabels of degens.

Zoodra een aenval tusschen de ridders had plaats gevonden, week men van weersyden terug in zyne gelederen, ten einde zich te herstellen, en des noodig van wapens te veranderen, welke de schildknapen in gereedheid hielden. Dan blies de klaroen van nieuws het sein om aen te rukken, waarop ieder stryder zynen tegenkamer koos; zynde diengen, wien hy 't meeste haet of wrok toedroeg, en dien hy zonder moeite aen 't blaazen herkende. Dikwyls zelfs verliet men het strydpark, na zyn persoonlyken vyand verslagen te hebben. Ook waren de ridderlyke regtschapenheid en de krygser zoo hoog in waarde, dat, by dezen veldslag, de oude heer Wijkar van Awans, sedert jaren blind, benevens heer Alexander van St. Servaes, aen beide handen en aen den regtervoet verminkt, dapper

medevochten; doch tevens door hunne vyanden ontzien en gespaerd werden, waardoor zy, gevolgelyk, zonder de minste wonden te bekomen, huiswaerts terug keerden.

Maer geducht en langdurend waren de byzondere kampingen tusschen de hoofden en ridders der twee partyen, wanneer deze zich eindelyk afzonderden, om het voetvolk gelegenheid te geven, op hunne beurt, slaegs te geraken.

By die hardnekkige tweegevechten te paerd, ontvouwen de adellyke kampioenen al hunnen moed, hunne kunst en behendigheid. De lansen braken als glas; zy vlogen te spaender en stuk op die yzeren schilden, en de zwaarden sloegen bot op de stalen helmen en harnassen. Het was een aenhoudend gebons en geschok, een rammelend gekletter, steken, kerven en hakken, botsen en tuimelen, doormengd met den galm der luide krygskreten, het schelle geklank der hoorns en trompetten, het hinnikend gebriesch en gestamp der paerden, en het akelig gezucht en gekerm der gewonden en stervenden.

Twee stryders, echter, onderscheidden zich hier byzonder door een zoo kunstmatig als halsstarrig gevecht, welk reeds ongeveer een paer uren geduurd had, en telkens, na kortstondige rust, met nieuwe woede hernomen werd.

Het waren de heer van Hamael en de kastelein van Waremmes, die, als onverbiddelyke en bloeddorstige vyanden, op leven en dood kampfden, en onder het steken en houwen, elkander de bitterste verwyttingen toegewuden.

Hamael, die klein van gestalte was, en wiens strydlengst insgelyks door twee schildknapen begeleid werd, verdedigde zich als een moedige leeuw tegen de reuzenslagen zyns kolossalen tegenstrevers. Behendig ontweek hy de gevaerlyke schokken van diens ontzaglyk stryddier, en bragt zynen vyand zelfs de eerste wonden toe. Doch het ongeluk hebbende zyne beide schildknapen te verliezen, geraakte hy in eene soort van verwarring, welke de kastelein zich benuttigde om zyn paerd te doorboren, welk met hem ter aerde stortte.

Wetgevende Kamer, Volks-vertegenwoordigers; en het VOLK, de ambachtslieden en handwerkers mogen geen deel nemen aan derzelve kiezing; zy bezitten geen stemregt. Wat vertegenwoordigen die afgevaardigden dan? Men hoort overal de bitterste klagten, dat de belangen van het volk door de Ministers, door veel vertegenwoordigers zoo weinig ter herte worden genomen, en dat de meeste wetten en belastingen daargesteld worden ter gunste der ryken en gelukkigen; — dat de milicie-dienst schier uitsluitelyk op het volk, op de werkers drukt; — dat in de Troonrede geen enkel woordje gevonden wordt over het lyden der werkende klassen, ten gevolge van de verschrikkelijke duerte der levensmiddelen en den leegen taks van 't werkloon, enz. Maer kan dit anders zyn, zoo lang als het volk, de meerderheid van de leden der maetschappy, de voornaemste belanghebbenden, geen deel nemen aan de kiezingen hunner eigene bestuurders en wetgevers?...

Om goede en regtzinnige kiezingen te hebben, is het noodig dat dezelve geschieden met volle kennis van zaken, door personen die door hen zelve eenigzins kunnen oordeelen over de verdiensten en geschiktheid der voorgestelde kandidaten. Welnu! dat verstand, dat oordeel of die kennis spruiten immers geenszins voort uit het bezit van zeker kapitaal, van huizen of erven; uit de opbrengst van eenige francs jaarlyksche belastingen of patent-regt!

De ware grondslag ter bepaling van het kiezers-regt is derhalve het onderwys. Uit kracht der Grondwet, bezit iedere Belg, van zekeren ouderdom en onbesproken gedrag, het stemregt; maer de zedelykheid en regtzinnigheid der kiezingen wenschen dat het stemregt uitgeoefend worde door hen, die zich zelve rekening van hunne keuzen kunnen geven. Iedere kiezer zou derhalve verplicht moeten zyn te kunnen lezen en schryven, opdat hy geen werktuig zy van partijen of misleiding; maer, na persoonlykhet voor en tegen gelezen en beoordeeld te hebben, de kandidaten zynere keuze op het stembriefken kunne stellen, en dit onder alle geheim in de kiesbus leggen. Op deze manier zouden de kiezingen regtzinnig en regtvaardig, echt volksch zyn.

Het Ministerie of de Volksvertegenwoordiger, die de voorhand zal nemen tot voorstel van dergelyke kieswet-hervorming, zal de dankbaarheid van geheel ons land inoogsten, en zynen naam met roem zien overgaen tot het nageslacht; want hy zal, getrouw aan den geest onzer volkslievende Konstitutie, de ware gelykheid aller Belgen voor de Wet tot eene waarheid hebben gemaakt. Hy zal aan de waerachtige meerderheid des lands, het middel in handen hebben gegeven, om, ontvoogd en als vry man, de stem uit te brengen voor zulke bestuurders en vertegenwoordigers, als zy in geweten en door overtuiging, de bekwaemsten en meest geschikt achten voor de behertiging der algemeene belangen.

Als die gelukkige en regtmattige staet van zaken in ons land verkregen zal zyn, dan zullen ook aldaar de billyke klagten der werkende standen, des Volks, een einde nemen.

Louis Hymans, de uitvinder van: *guere au flamand!* heeft nog eens gesproken. In het *Office de publicité* van zondag laetst, handelende over de Vlaemsche beweging in de Kamers, zegt hy, de oolykaert, dat de Vlamingen met hunne eischen eenen onoverschrydbaren sineaschen muur zouden opwerpen tusschen Vlaemsch België en de GRROOTE NATIE, *vanwaar alle licht en beschaving komt!!!* en zoo allengs vergeten worden en vergaen zouden!... Het schynt dat de held van Luik, de slaef

By dit zigt, schoot Arnold van Jehain, 's kasteleins broeder, als een snorrende pyl toe, ten einde voor de tweede maal zyn snooden moordlust te verzadigen op zynen weerloosen aertsvyand.

Met razende en dolle tygerwoede sprong hy op den gevallen ridder en belietde hem zich op te rigten, inweêrwil der ongelooflyke poogingen des verslagenen. Te vergeefs slaekte Hamael zyn luiden kryskschree... Het wapengekletter en paerdengetrappel, het toenemende gedruisch van 't gevecht verdoofden zyne stem, en, voor zyne trouwe vrienden den toestand huns beminden aanvoorders ontlieten, lag hy afgenaekt, vermoord op eene schandelyke manier, die met al de krygswetten en ridderlyke gebruiken strydig was.

Een half uur later zag men hem echter glansryk gewroken. De wrack-zuchtige Arnold en zyn broeder Butoir werden verwonnen en doodelykdoodkloofd door de ridders van Chantemerle.

De aanzienlyke verliezen onvlaemden de meer en meer verhitte bloed-zucht der wederzydsche partijen nog heviger.

In de onderscheidene hoopen en troepen, op tamelyken afstand, verdeeld, zegepraelden hier de Hamael en Waroux, ginds de Warenmen en Awans, voor welke laetsten eindelyk de volkomen overwinning zieleen te verklaren; hoerzoe de eersten hun veld onverslaegd verdedigden en menig dapper wapenfeit ten uitvoer bragten.

Tegen het vallen van den avond, veranderde de eerst zoo regelmatige ridderstryd in een verward en yslyk moordgevecht, welk het slagveld in een bloedbad herschiep. Geen enkel kamper week terug, hoe zeer dan ook verwond en afgemat; en dewyl de meerderheid der strydlenden aan de zyde der Awans bleef, entvingen natuerlyker wyze de Waroux de nederlaeg, en werden eindelyk totaal verslagen.

De donker invallende nacht stelde op het laetste pael en perk aan derzweeslyke slagting, en spreidde zyneschaduwen, als een zwart grafjordyn, over de lyken der gesneuvelden.

Toen de dageraad van nieuws op het aerdryk blikte, vonden de verschrikte landlieden de verkilde en verstijfde lichamen van een zeventigtal der edelste en dapperste ridders, uit het Luikerland en omliggende gewesten waaronder slechts vyf met de wapenen der Awans, waarbij tal-

der Walen-koterie, nooit onze volksgeschiedenis magtig geweest is; anders zou hy wel geweten hebben dat, verre van ten andere te gaen, de vlaemsche gemeenten nooit bloeiender geweest zyn dan in den tyd dat er alles in het vlaemsch was: wetten, lands- en gemeenten-besturen, de handel, tot zelfs de briefwisselingen met den vreemde, gebeurden er in de volkstael.

Dan was hier het bedryvigste, het rykste, het beschaeftste, het magtigste plekje gronds van gansch de wereld, tot zoo verre dat het voor eene eer gehouden werd vlaemsch Burger te zyn. Dit hadden onze voorouders door zich zelve verkregen, zonder eenige hulp dier groote en verlichtte natie, die daerom ook gedurig met begeerige oogen naer hier keek, en nu nog op ons loert.

En dat ellendig ventje zou, om zyne onwetendheid en zyne franschdolheid, Tael en Vaderland willen verraden?... 't ware beter geweest, had de eene of andere waterduivel hem in Blankenberge gehouden; hy zou geene ergernis meer gesticht hebben.

VLAEMSCH ZAAK.

De kloekmoedige en echt onafhankelyke verdediging van de taalregten en belangen der vlaemsche Belgen, door onzen Volks-vertegenwoordiger den heer P. De Baets in de Wetgevende Kamer voorgedragen, heeft verleden zondag aenleiding gegeven tot treffende betoogingen.

Het bestuur der hoofd-afdeeling van den Vlaemschen Bond voor het gentsche arrondissement, welke inrigting reeds meer dan vier honderd leden telt, heeft zich in deputatie begeven naer de woning van den heer De Baets, en dezen, by monde van deszelfs geachten voorzitter, den heer L. de Potter, vlaemsche letterkundige, gewezen professor aan het koninklyk Athenaeum, de vurigste dankbetuigingen aangeboden voor zyn voorstel ter gunste van 't herstel der vlaemsche taalgrievens, in 't antwoord op de Troonrede ingelascht.

De heer P. De Baets is zeer gevoelig geweest aan die vereerende hulde, en heeft de deputatie verzekerd, dat de Vlamingen op hem mogen blijven rekenen voor de verdediging hunner regtmattige eischen en belangen.

Een tweede deputatie, saemgesteld uit bestuurleden van de Maetschappy der Gentsche Werktuigmakers, heeft daerna zich ten huize van den zelfden Volks-vertegenwoordiger begeven, om nit naam van dat zoo talryke werkersgenootschap, den onverschrokken verdediger der vlaemsche taal- en volksregten hulde en dank te brengen, by monde van haren voorzitter, den heer V. Gillet, en by geschreven brief.

De voornaemste vlaemsche letterkundigen onzes lands hebben bereids hunne adres-kaarten gezonden aan den heer P. De Baets.

Het is vertroostend, in dezen tyd van flauwhertigheid by sommige bestuur-mannen, van verbasterend fransklonismus, het oude vlaemsche gevoel zich aldus lucht te zien geven.

Die beweging, zich meer en meer uitbreidende, boezemt de zoete hoop in, dat het Staetsbestuur, aangeprikkeld door onze regtzinnige vlaemsche Volksvertegenwoordigers, welhaest gehoor zal geven aan de klagten; en dat onze grieven, vooral onder betrek van openbaer bestuur en onderwys, allengskens hersteld zullen worden.

De aengroei der leden van den Vlaemschen Bond, onder welks banier zich vooral de onafhankelyke burgers-kiezers scharen, zal gewis krachtvol medewerken om de Vlaemsche zaak eindelyk te doen zegepralen.

Zie hier den brief van de Maetschappy der gentsche Werktuigmakers:

GENT, DEN 8 DECEMBER 1861.

Aan den achtbaren heer P. De Baets, Volksvertegenwoordiger der stad Gent.

Mynheer,

De Maetschappy der gentsche Werktuigmakers, onder de kenspreuk: « *Getuld en Vlyt*, » heeft in algemeene zitting van heden, met eenparige stemmen het besluit genomen, e haer bestuur gelast, U. E. haren regtzinnigen dank uit te drukken voor de kloek verdediging der geschonden regten onzer moedertaal, in de Wetgevende Kamers

looze soldeniers en boogschutters, als opgestapeld nevens de gedoodde en verminkte paerden, met welker overblyfselen, vermengd met gebroken lanssen, zaden, zwaarden en de gens, het slagveld als overzaaid lag.

Behalve den braven en eers zoo vermogenden heer van Hamael, bepreuden de Waroux nog het verlies der edele heeren van Langdris, Polain van Waroux, van Hardumont, de Cerf, de Latine, twee der twintig gebroeders Warfusée, Gilis Becheren, schepene der stad Luik, de onvrijsaegle Willem en Boudewyn Liboteau, Boileau van Gemappes, met zyn broeder Kumar en zyn zoon, benevens onderscheidene andere befaamde ridders en jeugdelike schildknapen.

Geheel Luikerland was in smarte en rouwe gedompeld, en de luister der oulafs zoo magtige party van Waroux werd verdoofd, haer oude roem was bevlakt; haer naam vernietigd.

Ieder ridder sloot zich in zyn kasteel, elk hopen n. in zyn garnizoen op. De gewoonlyke wapenrust na den veldslag, was nu een lydvak, toegewyd aan regtmattigen rouw en bittere droefheid voor meest al de voornaemste families des lands. Dezelve verlengde zich onvrijwillig tien jaren lang, zonder dat men van vernieuwde twisten noch vyandlykeden meer hoorde gewagen.

Toen werd er, met algemeene toestemming, eene bemiddeling en verzoening voorgelagen. Een twaalfstal der aanzienlykste en beroemdeste legerhoofden van beide partijen vergaderden, onder beleid der adellyke ridders Walter van Warfusée, heer van Moumale, en Dirk van Henneffe, heer van Sraing, in de abdij van St. Laurens te Luik, alwaar het vredesverbond tusschen de Awans en Waroux plegtig gesloten, en door de byzondere aenhangers der beide gesachten onderteekend en bezegeld werd, in tegenwoordigheid van Willem van Orlé, heer van Kunnien, Veroux en Quabeek; Drossaert van het ridderschap Loon.

Eenige maanden nadien, den 8 maart 1555, werd dit vredetraktaat openlyk bekrachtigd door den prinsbisschop van Luik, Adolf van der Marck, door Lodewyk III, graef van Loon en Chiney, door het kapittel van St. Lamb. r. - erk, door de regtbank der twee-en-twintigen te Luik en e reg ringen der overige goede steden van het prinsdom. »

door U. E. met zoo veel bekwaemheid als krachtdadigheid ten uitvoer gebragt. Wy gelooven, Mynheer, dat met geduld en vlyt, en met volksvertegenwoordigers, zoo als U. E. onze regtmattige grieven eindelyk toch zullen en moeten verdwynen, en het vlaemsch volk aldus deelachtig zal worden aan al de regten en voordeelen, ons door de Grondwet gewaerborgd.

U. E. verzekerende van onze gemenschappelyke medewerking tot al wat den zegepraal der Vlaemsche zaak zou kunnen bevorderlyk zyn, drukken wy de hoop uit, dat U. E. voortdurend de onafhankelyke en stoutmoedige voorstander en verdediger van het Vlaemsche volk en zyne belangen in de wetgevende Kamer zult blyven, en verzoeken U. E. eerbiedig de verzekering te willen aenvaerden onzer innige toegenegenheid en vurige dankbaarheid.

Namens onze Maetschappy, de Voorzitter,
V. GILLET.

De heer Ern. Vandepereboom heeft voor de Kamer verklaerd, dat hy noch zyne vrienden uit Gent beloofd hadden, de regten des vlaemschen volks voor te staen. Te meer, heeft hy zyne gentsche kolega's der regterzyde willen misryzen, omdat zy een *mandat impératif* zouden aenvaard hebben, om het vlaemsch te verdedigen.

Wat beteekent dat? In het *Vlaemsch Verbond*, van 8 juny 1860, staet toch duidelyk, dat al de liberale kandidaten het programma van den *Vlaemschen Bond* zoo veel als aangenomen hadden; en de twee brieven van den heer de Maere aan de liberalen van den Vlaemsch Verbond, bestaan toch ook.

Hier schuilt eene leugen onder; maer, wie liegt? wy verwachten uitleggingen, en deze kunnen niet geweigerd worden. Is het *Vlaemsche Verbond* te Gent eene foppery voor de Katholyken geweest; want men heeft het er van beschuldigd? de heer Ern. Vandepereboom bemint het vlaemsch, zegt hy; maer hy bemint het *de la main gauche*, en zulke minnaers ontnemen de goede faem der beminde; hy heeft schoon met Conscience's werken naer de kamer te komen (historiek); hy zal ons niet doen gelooven, dat hy iets doen wil om het vlaemsch volk-regt te laten weder-varen.

Hoe regtveerdig de Walen zyn.

De *Gazette de Mons* vertelt den volgende slechten praet: « Eene groote kwestie zet een deel van Vlaenderen in beweging; vlaemsche *fanatieken* eischen voor het vlaemsch VOORREGTEN (?) onvereinigbaer met de REGTVAERDIGHEID en het GEZOND VERSTAND, waarvan de bekrachtiging, de natie in twee volkeren zou verdeelen, en slechts voor uitwerksel zou hebben de grondbeginsels van onze nationaliteit te verzwakken. Welnu, de oppositie, in haren onverzoenbaren oorlog tegen het goevernement, in plaats van aan de vlaemsche leiders WYZEN RAED te geven, geeft hun de hand en moedigt hen aan in hunne denkbeelden van VERDEELING. »

Wie heeft er ooit zoo 'n ongekookten en tevens hatel-yken klap hooren vertellen!

Te Brussel zal eene brochure verschynen, getiteld: *Le mouvement flamand. Débats de la Chambre des Représentants du 3 et 4 novembre 1861.*

Wy vernemen dat door het *Willems-fonds*, van Gent, het *vollidige* verslag der Kamer-zittingen, in welke over de vlaemsche grieven is gesproken, zal in 't licht gegeven worden.

Ook Antwerpen is niet ongevoelig gebleven voor de manlyke houding van den heer De Baets, in de Kamer. De meest moeiljke Vlamingen verklaerden zich te vreden over den vlaemschen redenaar, en alle opinien vermengden zich om lof te spreken over de redevoeringen van de heeren Janssens, Van Overloop, de Decker, de Smedt, Van der Donckt, de Naeyer, enz.

De *Nederduitsche Bond* zal aan den heer de Baets, die het initiatief genomen heeft, eene gansch byzondere hulde bewyzen: — zyne redevoering wordt op verscheidene duizenden exemplaren gedrukt en namens den *Bond* verspreid. Dit is een welverdiend eerebewys, hetwelk tevens nog nuttig zyn zal, aengezien in de redevoering van den heer de Baets, bykans al de grieven zyn aengeraekt, welke in het rapport der kommissie zyn opgeteekend.

Uittreksel van Parlements-Gceest.

Overhaetsel van 3 December.

Na eenig gesjouwel over de jekens en hun geweerkens, gaeu de woordenkramers over tot het amendementje van 't Baesken, het welk luidt als volgt:

Sire, ge moest eens zorgen, dat de Vlamingen en hunne taal zoo deerlyk niet meer gefopt werden, gelyk ze al zoo dikwyls geweest zyn.

T Baesken. Jongens, ge moet niet denken, dat ik wil olie op het vuur gieten, zullen; maer ik moet u zeggen, dat de Vlamingen fel beginnen op hunnen poot te spelen. Dat komt van het fransch altyd vooruit te zetten, en het vlaemsch al erger te behandelen, dan het fransch in de hollandschen tyd. In de douanen, de administraties, de geregtshoven en tribunaalen, luidt de klok niet anders dan fransch. Zelfs in 't onderwys, wordt het vlaemsch op den zelfden voet gesteld als eene vreemde taal. Daer zyn gendarmen in Vlaendren die geen woord vlaemsch verstaen. De gemeente secretarissen doen al de correspondencies in 't fransch, zelfs als er niet een raedheer is die fransch verstaet. Te Luik op de Universiteit hoort men van geen vlaemsch, en op die van Gent is er maer een voorloopig onderwys.

Monsieur Rogier. Gy hebt abus, daer zyn er twee.

T Baesken. Daer gaet veel volk naertoe.

Monsieur. Wat ligde dan te klagen?

T Baesken. Omdat ze niet definitief en verplichtend zyn. In de athénées wordt het fransch 42 uren per week geleerd, en het vlaemsch maer 13. Te Gent zyn er twee duitsche professoren en maer 1 vlaemsche. Een hoop notarissen, adokaten representanten kunnen geen woord vlaemsch.

Doncksen. 'T Baesken heeft gelyk; ik zou ook geerne hebben, dat de *Annales parlementaires* in 't vlaemsch vertaald wierden.

Fonsken. Dupoirier. Doncksen is vriendelyk bedankt, maer ik kom niet overeen met zyn propositie. Monsieur Rogier en Pietje De Decker zouden het kunnen kwalyk nemen. De Vlamingen vragen zooveel! Als ge den *Moniteur* eens gingt in 't vlaemsch vertalen, wie zou ons kunnen verzekeren, of de vertaling wel korrekt was? Van de douanen weet ik niks; maer ik heb me laten wysmaken, dat er in Antwerpen geene eene walsche douanier meer is.

Eene stem. Die u dat gezegd heeft, is ook van de eerste leugen niet geborsten.

Fonsken. In Vlaenderen worden er vlaemsche gendarmen geplaatst. Als er niet genoeg zyn, is het dan myne schuld, dat de Vlamingen niet geerne met een haren muts op hunnen kop loopen?

Fonsken. Als er meer tyd besteed wordt aen 't leeren van fransch dan van 't vlaemsch dat is 't omdat het fransch moeiliker voor de Vlamingen is.

De stem. En by de Walen dan?

Fonsken. Laet my gerust. Ik heb 'nen circulair gezonden aen de goeverneurs, om een rapport te vragen over het gené er voor 't vlaemsch gedaen is. Gy hebt ongelyk, een stamvyandschap op te wekken.

De stem. Wie wekt die op: de vervolgers of de vervolgenden?

Fonsken. Ik zeg u dat gy my zoudt gerust laten. De Hollanders wouwen ons allemaal hollansch maken. Vandaag willen ze ons allemaal fransch maken, 't een noch 't ander deugt niet.

De stem. Nu beginde verstandig te spreken.

Overloophen. Mannen, als wy uit het amendement schrabben, dat de Vlamingen al zoo dikwyls zyn gefopt geweest, dan zou er het ministerie misschien niks meer tegen hebben.

Pietje De Decker. De Vlamingen hebben my iets willen doen teekenen in 't voordeel van het vlaemsch; maer ik heb ze naer de maen gezonden. ik kost immers niet gaen zeggen, dat ik niet goed gehandeld had, of geen mandat imperatif aennemen? De Vlamingen hebben maer heel aerdig met my gehandeld. Dat belet niet, dat ik toch attyd alles voor het vlaemsch zal doen, wat ik kan. Maer die mannen willen te gauw gaen; zoo zullen ze hun werk verbrodden. De vlaemsche kiezers zouden niet anders dan Vlamingen moeten kiezen. Het is klaar dat het volk het recht heeft, in zyne moedertaal bestierd en geoordeeld te worden; elk burger moet zyne rechten in zyne moedertaal kunnen uitoefenen, dat spreekt van zelf. Maer we moeten heel voor zigtig te werk gaen.

Dolleken. Dat is immers toch bedroefd, dat ge attyd van de misnoegdheid spreekt, die over 't land heerscht.

Pietje De Decker. Maer als het de waarheid is?

Dolleken. Wiedenkt er nu aen, de Vlamingen te onderdrukken? Daer zyn moeilikheden, maer geen grieven. Als de douaniers fransch spreken, dat is omdat al de reizigers geen vlaemsch kunnen.

De stem. kunnen ze allemaal fransch?

Dolleken. Ge zoudt geerne alles in 't vlaemsch doen onderwyzen. Da's absurd. Als ge moogt in 't vlaemsch pleiten, my dunkt dat dit al wel is. Als wy de Vlamingen doen fransch leeren, dat is voor hun eigen goed. Dat ze de Walen ook vlaemsch doen leeren, daer heb ik niets tegen.

(*Uitspiegel Deffé gecruut dat zyn kackebeenen byna uiteen gaen. De gehele kamer doet van gelyken. 'T is van den honger. Ze gaen al gauw blikken.*)

Overhaelsel van 4 december.

Kobe Jansens. Het amendement van Ernestje Dupoirier trekt nievers niet op; maer dat van 't Overloophen, à la bonne heure! Als ge niet doet hetgeen de Vlamingen vragen, dan zyde geen goe citoyens.

Bobeaeken. Me protesteeren zoo hard als me kunnen.

Kobe Jansens. Ze zeggen ons: « Verdeelt het land niet in Walen en Vlamingen; » maer ik zeg eik: « Verdeelt het land niet in mannen die kontent zyn, en mannen die niet kontent zyn.

De linken kant. Allo! wat zyn dat voor manieren? Dat meugde niet zeggen, Kobe! hedde 't gehoord?

De Theuken. Daer is er eenen, die in een brochureken geschreven heeft, dat ik eene vlaemsche akademie wou inrichten, maer ik er van afgezien heb, omdat de Franschen dat niet geerne zagen. Dat is abus, zullen; daer is nooit geen kwestie geweest van een vlaemsche akademie. Wat dat het gedacht van Dolleken betreft, die geerne de Walen zou vlaemsch en de Vlamingen fransch doen leeren, dat is flauwen rues; ik houd het met het Overloophen.

Boeken. Pietje De Decker heeft gezegd, dat de vlaemsche beweging overdreven is. Dat is niet waar; 't zyn maer eenige mannen die overdreven zyn. De vlaemsche beweging is heel wys; maer ik houd het nochtans met het amendement van Ernestje Dupoirier.

De Kamer. Dat wy er nu maer uitscheidden?

Notelleirken. Uitscheiden? En ik heb nog niets gezegd!

De Kamer. Allo! zeg dan maer wat!

Het Nacyerken. Ik kan niet begrypen waarom Boeken met Ernestje Dupoirier spant. Ernestje heeft gezegd: Ge moet naer de Vlamingen luisteren, als ze gelyk hebben. Hy had moeten zeggen: Voor zooveel als ze gelyk hebben.

Ernstje. Als ge dat liever hebt, dit kan my niet schillen.

Het Nacyerken. Ge zoudt ook moeten zeggen, dat het van de vlaemsche taal is, dat wy spreken; de menschen zouden het anders niet weten. Ge moet niet vergeten, dat er twee talen in ons land zyn.

Dolleken. Ha wel! laet er twee zyn!

Het Nacyerken. Dat zegt gy, omdat ge biskeert. Maer als ge kost, dan zoude het vlaemsch den nek willen kraken.

Monsieur Rogier. Ze zouden geerne hebben dat wy de grieven deden verdwynen. 'K weet niet waarom dat ze dat aen ons vragen. Zyn er geen ander menschen genoeg in de wereld? Me kunnen wylde daer niet aen doen. Als de gemeente en provincieraden liever slecht fransch spreken dan goed vlaemsch, dat is omdat het ajunen zyn, en de consti-

tutie laet hun de volle vryheid, ajunen te blyven. Als de advokaten willen in 't fransch pleiten, dan kunnen wy hun immers niet zeggen: « Allo! mannen, spreekt vlaemsch! » Wy hebben aen de jongens van de Universiteit gevraagd, of ze liever hun exaem in 't vlaemsch wilden passeeren, en ze hebben, op 5 naer, allemaal neen gezegd.

Eene Stem. Ik geloof het wel; ge geeft hun de les in 't fransch; hoe kunnen zy ze in 't vlaemsch opzeggen?

Het Baesken. Het gene dat ik gezegd heb blyft gezegd, en al uw gejuwel belet niet dat ik gelyk heb. ik vraag niets dat onmogelyk is. Ik zeg maer dat het eene schand is, de menschen te oordeelen, te beschuldigen, te verdedigen en te veroordeelen in eene taal die ze niet verstaen.

Ernstje Dupoirier. Myn amendementje was niet om te lachen, zullen; het was heel serieus.

Het Veauken. Al de ministers, van het jaer 30 af tot nu toe, zyn attyd in 't voordeel geweest van 't vlaemsch.

Eene stem. Da's sterk!

Het veauken. 'T is maer tegen de overdryvingen dat ze gehandeld hebben.

Eene Stem. Ja maer, ze aenzien alles als overdryving.

Het Veauken. Het Baesken heeft heel gemodereerd gesproken; maer zyn propositie is niet gemodeerd; dat is ook overdreven.

Eene Stem. Ziede wel, dat alles overdreven is in uwe oogen, als het ter gunste van 't vlaemsch is?

Het Veauken. Met het vlaemsch alleen, moet 'ne mensch zyn heel levea lang 'nen botterik blyven. Om een verstandig en geleerd man te worden, moet hy fransch kunnen. In Holland, in Engeland, in Duitschland, zyn 't allemaal ezels. Waerom? Omdat er geen fransch gesproken wordt gelyk hier. De Vlamingen hebben eerst sedert het jaer 30 'nen officiellen ortograf! Ik vraag u eens of er iemand verstand kan hebben, in eene taal die sedert zoo 'nen korten tyd 'nen officiellen ortograf heeft?

Barfien Dumortier. Ik moet u maer een kwestie doen: worden de beschuldigen in eene taal geoordeeld, die ze niet verstaen? Ja, he?

Freerken. Ge liegt er aen!

De rechte kant. Neen wel, neen wel!

Barfien. Welnu dan, is dat geene schand? De Vlamingen in eene taal administreeën die ze niet verstaen; dat is tegen de constitutie?

Freerken. De ambtenaren zyn voor het volk gemaekt, en niet het volk voor de ambtenaren, dat is uitgemaekt. Argus, als er 'nen arrondissements commissaris is, die moedwillig in 't fransch blyft briefwisselen, wanneer hem het tegendeel verzocht wordt, dan gaet hy zynen pligt te buiten.

Eene Stem. Attrape! Meezeken!

Freerken. Maer op de administraties, hebben wy geen macht.

Ernstje. Als ge wilt, dan zal ik myn amendementje een beetje veranderen, en zeggen: « Wy hoopen dat de regering naer de Vlamingen zal luisteren, als ze geen slechten praet vertellen. »

Eene stem. Maer wie moet daerover oordeelen, of het slechte praet is of niet?

Ernstje. Ge zyt nog al kurieus!

(*De kamer stemt voor 't amendementje van 't Baesken dubbelzinnig gewyzyd, met 61 stemmen tegen 42; en omdat ze honger heeft gaet ze blikken.*)

Prysuitdeeling.

Der Maetschappy van Onderlingen Bystand te Gent.

Wy hebben de plegtigheid aengekondigd der prysuitdeeling, door de Midden-maetschappy van onderlingen bystand aen de herbergen dezer stad, welke meest in de kasse dier inrigting hebben gestort. De plegtigheid heeft zondag laetst plaetst gehad, in den estaminet den *Prins*, Raem, om 4 ure namiddag, en werd door een talryk gezelschap bygewoond, en was opgeluisterd door muziek en zang. De *Vereenigde Werklieden* zongen er een paar kooren.

Ziet hier de redevoering, welke door den heer Everaert, president van de Midden-maetschappy van onderlingen bystand, te dier gelegenheid is uitgesproken:

MYNHEEREN:

De Midden-maetschappy van Onderlingen Bystand, welke ingerigt is den 20 november 1839, en tot doel heeft het lot der oude en gebrekelyke leden, die tot dezen kring behooren, zoo veel mogelyk te verbeteren, bestaet uit personen die reeds in vroegere jaren van maetschappyn van Onderlingen Bystand deel maekten.

Deze personen, mynheeren, zyn werkende leden der Midden-maetschappy, en waren, reeds by hare inrigting, ten getalle van verscheidene honderden.

De hydra e welke men aen deze leden kan opleggen is te gering, om den onderling te kunnen ter hulp komen; want zy allen zyn werkers, mynheeren, en velen hunner vaders van huisgezinnen die in de onmogelykheid zyn zich grootere lasten op te leggen, dan zy tot hier toe gedragen hebben; want de loon van den werkmán is klein, de levensmiddelen en de huishuer zyn hoog aen prys.

Het valt hem moeilijyk zien, zelve, en diensvolgens ook zynen lydenden broeder, regt te houden.

Het bestuur der Midden-maetschappy, dezen toestand der werkende leden inziende, heeft zynen toevlugt genomen tot eere-leden, en dank aen de tuschenkomst van deze menschen-vrienden, hebben wy den onderlingen eenige hulp kunnen verschaffen.

Dank aen de heeren, die ons zoo welwillend de hand hebben gereikt, om te beletten dat menig oude en eerlyke werkmán zynen toevlugt tot de openbare liefdadigheid moet nemen; duizendmaal dank in naem van hen, die u als hunne beschermers mogen aenschouwen.

Vervolgens, mynheeren, is het bestuur op de gedachte gekomen het voorbeeld te volgen van de achtbare maetschappy de *Zonder Naem niet Zonder Hert*, en heeft een twaelftal beurzen laten vervaerdigen, om in de Estaminets en maetschappyn te plaetsen, waer men de goedheid had zulks te willen toestaan; en om den yver aen te porren, heeft het ook besloten diploma's van erkenenis als pryzyn uit te loven voor diegenen, welke door hunne milde giften

het meest zouden hydragen in dit menschlievende werk.

De uitslag der bussen is deze:

Het Land van Belofte, Begynnen-gracht . . .	fr. 96-32
Rollebaen, St-Jakobsplein . . .	» 31-60
Wapenbroeders van Z. M. Leopold I. . .	» 20-30
De maetschappy Joseph-Broeders zynde eene ziekeborze, ingerigt onder spinners in den Moriaen . . .	» 15-47
De Zarte Kat, Vrydagmarkt . . .	» 14-64
De Hazewind, Koornmarkt . . .	» 13-64
Het Van Duyse's genootschap, <i>Café Belge</i> , Vrydagmarkt . . .	» 11-85
Het Meuleken, Koornmarkt . . .	» 11-00
De Estaminet Yzeren-weg, by St-Anna . . .	» 5-87
Het Goed Leven, Coupure-gang . . .	» 4-76
De Trompet, Molenaerstraat . . .	» 4-40
De zael van Flora, Holstraat . . .	» 3-71
En de Clie-beurs . . .	» 2-07

Te samen. 256-03

Het verlatene Weeskind.

Een Werker vraegt: waervoor en om welke reden, of tot welk nut die onuitputtelijke fondatiën dienen, die aen het Armbestuer van Gent bezet zyn, door zoo vele medelydende en begoede lieden? Dienen die ook niet om verlatene en euderlooze, ja minderjarige weeskinderen het noodge te bezorgen, om hen alzo niet te laten bezwyken, in onze eeuw van vooruitgang? Zoo dan, wy kennen een waren menschenvriend, die een verlaten kind in zyn huis genomen heeft, en met de al te geringe winst van zynen zuren arbeid, zoo een medelydingswaardig weeskind voortkweekt, zonder eenige vergelding te genieten der gentsche Armkamer. Niemand zou mogelyks gelooven, — en nogtans het is zoo — wanneer dat weeskind zich naer het Armbestuer begeven heeft, om wat geringe kledingstukken te bekomen, dat men het aldaer verzonden heeft tot den armmeester, die aen het weeskind zegde: ik zal eens komen zien in uwe woonst; ja in het huis van zyn' nootvolprezen voestervader, van dien menschlievende en rondborstigen Werker. Is het mogelyks om na te komen zien, wat er aldaer in den pot gebraden wordt! Of is die brave en echte huisvader, boven al zyne goedheid en zorg, nog verpligt, van te gedooen, dat zyn huisraed in overzigt genomen wordt door een persoon, die aen hem vreemd is, en wien hy geene rekening verpligt is te doen van zyne levenswys of gesteltenis, om eenige niet noemenswaardige kledingstukken van den arme kosteloos te verkrygen, voor een ingenomen weeskind, die van kleederen ontbloot is!...

Goeden God! wanneer zal men aen de zuivere waarheid gehoor verleenen? Is het op zoo eene manier, dat men een medelydend huisvader belooft, voor een verlaten schepsel onder zyne bescherming te nemen en waervan de stad geen last heeft; of zoudde hy moeten, als een bedelaer, schaameloos, zelf dat gaen vragen? Neen! al is hy een Werker, hy is nog eerlyk en fier, en zal hem zoo ver niet vernederen voor zyne weldaet, om zynen evenmensch hulp te bieden.

Maer ware het niet pryzenswaardig, dat men zoo een braven huisvader, op wiens handel en gedrag, niet het minste te zeggen valt, wat hielp ondersteunen, daer het nu zoo een duer leven is, om enkelyk dat weeskind genoegzame kleederen te bezorgen om zyne naektheid te bedekken, door het zoo gezegde Armbestuer? Ware dat eene schande? Neen! dat ware Armkamerachtig. Nu, wy zullen zien, en lof schryven als het noodig is.

Schoolwezen.

In Pruisen zyn 2,800,800 leerlingen met omtrent 33,000 meesters en 24,290 school-gebouwen.

In Zwitserland, een zoo klein landeken, gaen er van 6 tot 16 jaer, 410,000 kinderen ter school.

In Frankryk zyn maer 2,900,000 scholieren met 63,000 onderwyzers en 34,500 schoolgebouwen.

Het land, dat overal en attyd beweert, aen het hoofd der verlichting te staen, en welks doenwyze men hier in Vlaenderen zoo zottelyk naept, kan geene de minste vergelyking doorstaen met welk land het ook zy van germaenschen oorsprong: De scholen in Frankryk zyn ellendig en worden slecht bezocht. De krygsscholen en de hooge gestichten in Parys trekken de voornaemste kraechten tot zich. De helft der fransche natie ken niet lezen of schryven.

Kan de overweldigings-geest en het ruw geweld scholen stichten, het volk veredelen en de algemeene welvaert verheffen?

Hoe langer, hoe wonderbaerder.

Men leest in de *Gazette van 't Land van Waes*:

Wy achten ons gelukkig te mogen melden, dat de koning onzen stadsgenoot, den heer C. Maillet, koster te Calloo, een brevet heeft vergund voor eene uitvinding die veel nieuwsgierigen naer zich trekt. De uitvinding bestaet uit een tuig, aen een hangend netwerk gehecht, door hetwelk er alle uren van den nacht (aer keus) eene bougie of gabel aengestoken wordt, zonder aenraking of menschelyke tuschenkomst.

Dit tuig, wekkerlicht (réveil autophône) genaemd, is zeer eenvoudigh en kan den verbruiker nauwelyks fr. 1-30 koster; dees voordeel en het nut dat het kan opleveren aen personen, die op eene gestelde uur moeten ontwaken, zoo als kosters, geëmpliojeeren, brouwers, bakkers enz., doen er den grooten handel van verhoppen.

By het aensteken der bougie word klinkt er een belleken, en twintig minuten na het aensteken, is er versche koffy bereid; dit alles zonder tuschenkomst van menschen. Ook kan men het stelsel gebruiken onder uerwerk: dit is dienstig voor personen die by hun ontwaken hunne kamer zonder eenige moeite, zouden willen verlichten, deze hebben nauwelyks een gewigtje van twee grammen op te heffen, dat in het inwendige des beds is vastgemaekt, en zoo wordt de bougie met eene onbeschryfelyke snelheid aengestoken.

Handel en Nyverheid.

» De verkoop van de winter-artikelen voor de groote huizen is geëindigd; de kleinhandelaars hebben veel werk uit hoofde van de verkouding der lucht; de reizigers verhandelen ook wat in de provincien; de schoenmakery heeft in deze laatste dagen aanzienlyk veel te doen gehad: de regen is het geluk van dit artikel, wanneer al de overige aen 't verminderen zyn.

» Men merkt op dat het leder over 't algemeen een weinig duerder is op den buiten, vooral in de provincien Luik, Namen, Luxemburg dan in de groote steden, in Brabant en Vlaenderen, omdat in de eersten een sterker leder wordt gevraagd, hetzelve de keiachtige grond der waelche gewesten een steviger leder vereischt, of om alle andere reden 't feit bestaat.

» De belgische schoenmakery vervormt zich sedert eenige jaren, en men kan voorzien dat, in eenigen tyd, groote magazynen zullen geopend worden, gelyk er reeds bestaan voor paletots, ondervesten, broeken, enz.

Regterlyke Kronyk.

Het proces tusschen de gemeenten Maldegem, Adegem en S. Laureins en de godshuizen van Brugge, is geëindigd.

Men weet dat, by zyn testament van 1257, Arnold van Maldegem, kanonik der hoofdkerk van Doornyk, al de goederen die hy in de gemeenten Maldegem, Adegem, Aerdenburg, Eecle en Syseele bezat, bezette voor het stichten van een hospitaal te Maldegem, zyne geboorteplaats. Hy vertrouwdde er het bestuur van toe aen de broeders van 't St. Jansgodshuis te Brugge.

Na drie eenwen bestaens verviel dit hospitaal en eindigde met te verdwynen. De zieken van Maldegem en St. Laureins moesten zich naer Brugge doen voeren om, in S. Janshospitaal verzorgd te worden, en meermals gebeurde het dat zy onderwegen bezweken. De hospiciën van Brugge bleven echter al de inkomsten der fondatie genieten.

Het testament van Arnold van Maldegem was verloren, maar eene kopy ervan werd weêrgevonden in 1849, in de archieven der hoofdkerk van Doornyk. Van dit stuk voorzien, spanden de belanghebbende gemeenten een proces in tegen de godshuizen van Brugge.

Dit belangryk proces is thans afgelopen door eene overeenkomst, gesloten in de raedkamer der regtbank van eersten aanleg van Brugge, en by welke de weldadigheidsbureelen der belanghebbende gemeenten afstand doen van hunne regten, mits eene som van 415,000 francs, die hun zal betaeld worden door de godshuizen van Brugge.

Blyft nu nog de bekrachtiging des goevernements te bekomen.

— Het Assissen-hof van Luik heeft zich bezig gehouden met eene schandelyke zaak, ten laste van zekere vrouw Leclaire, echtgenoot Prochasta, naeister, oud 38 jaren, beschuldigd van in 1860 en 1861 haer twee dochters, meer dan 14 jaren oud, tot de ontucht aangehoit te hebben. De beschuldigde, wier gedrag altyd slecht is geweest, heeft de bedreigingen, den hoon, de slagen en verwytingen te baet genomen, om haer gruwelyk werk uit te voeren. Niets werd door die ontaerde moeder gespaerd om hare kinderen in het verderf te storten.

Die ontaerde en slechte moeder is door het Hof verwezen tot 5 jaren gevang, en eene zware boet en andere straffen.

Gewis had dat monster een nog veel zwaardere straffe verdiend.

— Nog een slagtoffer der overhaaste regterlyke veroordeeling is ontdekt te Londen. Het hof der bankroeten, welk thans iedere maand het overzicht doet der voorschulden gegyzelden, heeft eenen ongelukkigen aangetroffen, die reeds gedurende 48 jaren was opgesloten. Na onderzoek der proces-stuks, is duidelyk gebleken, dat het vonnis onregelmatig gewezen werd, en de geëischte som door dien man niet verschuldigd was.

Eene Vraag.

De vermelding van het volgende feit zal, verhopende wy, voldoen opdat deszelfs herhaling zoude vermeden worden door wie het aengaat.

Elken morgen en middag, op de uren dat de werklieden zich naer hunne bezigheid begeven, rydt er een koopwaren trein uit de groote Statie naer den Dok. Dewyl er dan barrelen gesloten zyn aen St. Anga-kerk, aen de Visschery en verder, moeten daer telkens een groot getal ambachtslieden stil blyven, tot dat de trein voorby is. Op een oogenblik kan 't niet aenkomen, zal men zeggen. Maar dit oogenblik duert soms tamelyk lang.

Dynsdag morgen, om 7 ure, by voorbeeld, was de trein zoodanig overvraagt, dat hy wel tien minuten noodig had om van achter 't lokaal der Nonnenbossche tot aen gemelde brug te.... kruipen, dit is 't woord. Middelerwyl stonden daer een veertigtal menschen uit de fabrieken en andere werkplaatsen te wachten, in het gevaer van by hunne taek te laet te komen en vele worden daerdoor van hun dagloon afgetrokken.

Kan men de uren voor gemelde treinen niet wat vroeger of later bepalen?

Iets wat ook strengelyk zou moeten verboden worden, dat is dat men geene brug meer zou mogen draeijen, juist op het uer als er met duizenden ambachtsgezellen naer hun werk gaen of afkomen. Immers het reglement op het draeijen der bruggen, aen de brugdraeijers te doen eerbiedigen.

Van alle kanten hooren wy klagen opryzen over de slechte verlichting onzer stad, en ons schynt dat die klagen niet ongegrond zyn. Het gazlicht is bleek en ontoereikend, iets wat algemeenlyk hieraen wordt geweten dat, met den toestel tot hiertoe in gebruik, er geene gaz genoeg meer kan opgebracht worden om het steeds toenemend getal gaz-bekken te gerieven.

Men klaegt ook dat 's morgens de straatlantaerns te vroeg worden uitgedaen. Dikwyls van ten zes ure af, zyn reeds verscheidene wyken van alle verlichting beroofd.

Van aen de voordezen Brugsche—tot aen de Sasschepeert, laet het gazlicht veel te wenschen, en daerby van des morgens om 6 ure is ook alle het gazlicht verdwenen, juist op

die uer, dat er eene groote menigte fabriekwerkers aldaer moeten gaen naer hunne werkhuizen. En wat meer is, die wandeling is belemmerd door arduinsteenen, waerover er verscheidene personen alreede gevallen zyn, mits er thans geen gazlicht meer is.

GENT, DEN 14 DECEMBER 1861.

Zaterdag laetst, heeft onze politie een bezoek by de bakkers afgelegd. En ziet! zy heeft in haer wolven-zyer geklampt eenigen dier industrielen, welke zich de moeite ontzien hadden juist te wegen. Dat is toch eene schande, nu alles zoo duer is, dan nog werkman en burger zyn gewigt niet te geven. Als het nog eens voorvalt, dan zullen wy de namen van die ongezwoorene wegers in ons blad afkondigen, ze mogen er van verzekerd zyn, ten einde vooreerst de oneerlyke lieden aen het publiek bekend te maken, en tweedens om den goeden met den kwaden niet te doen lyden.

Nu, voor het einde, nog een raed. Het gewigt nazien is een goed ding, maar de hoedanigheid van het brood nazien zou ook goed zyn. Want men moet niet denken dat de boter alleen verzwaerd en vervalscht wordt: er zyn uitvinders die middel gevonden hebben om het brood ook al te perfectieën!

— De politie heeft vrydag laetst een goed werk gedaan, zy heeft op de botermarkt verscheidene overtredingen aangeboekt en die vervalschte boter aengeslagen. Hopende wy dat zy alzoog nog dikwyls zal te werk gaen. Nu mag men voor zeker houden, of zy zal ook die vervalschers van andere levensmiddelen als brood, zoete- en kernmelk, enz., eens goeden dag komen zeggen, hetwelk zeer loffelyk zal zyn.

— De roetmarkt begint nu ten 2 1/2 ure, en de huide-markt ten 3 ure des namiddags.

— Met genoegen vernemen wy, dat de koninklyke maetschappy de Fonteinisten besloten heeft binnen kort eene vertooning te geven ten voordeele van de slagtoffers, welke in den brand van den antwerpschen Entrepot zyn gebleven.

— Men klaegt, en wel niet zonder reden, over den onregelmatigen gang der elektrische uerwerken. Als dit voortduert, ware het veel beter geene horlogien te hebben.

— Men schryft uit Veurne: St. Eloy's-feestdag, heeft in onze omstreken twee slagtoffers gemaakt. Een strooideker van Steenkerke, die te veel in het glas had gekeken, zat in den namiddag in eene herberg aldaer, op eenen stoel te slapen. De baes, denkende hem zynen roes te doen kwyt raken, legde hem in een bed te rusten. Eenige uren later, verwonderd van hem niet te zien verschynen, ging men by hem: de man lag dood in het bed.

— Dingsdag morgen heeft men uit het sas der Oostendse vaert, te Nieuwpoort, het lyk van eenen jongeling van Lombaerdzyde opgevischt, welken men veronderstelt, na menigvuldige glazen te hebben geledigd, naer huis keerende, maendag nacht er in zal zyn gesukkeld.

BRUGGE.

Verleden jaer zag voerman N. van Passchendale zich zynen geliefden zoon door de milicie-wet ontrukken. By gebrek aan 1000 francs om hem van dienst af te koopen, werd de brave man van eenen schat beroofd, dien hy hooger achtte welligt dan de Rothschilds hunne miljoenen. Zyne eenige vertroosting was misschien van niet alléén het slagtoffer te zyn eener zoo schreuwende onregtvaardigheid. Verscheidene duizenden huisgezinnen immers worden jaerlyks nog in het vrye België dien hatelijken bloedtol afgeperst!

Nu, zondag laetst ontvan't vader N. eenen brief van zynen zoon, die hem meldt dat hy, in congé zynde, woensdag met het laatste konvooi in Rousselaere zal aenkomen. Vol blydschap gaet de goede man zynen lieven Karel afhalen. Hy komt wel een uer te vroeg aen de statie, en wacht met ongeduld naer den oogenblik, dat hy zyn kind, na 8 maanden afzyns, eens gaet weder mogen omhelzen. Eindelikh het konvooi komt aen.... daer is het, maar.... de zoon niet!....

Geheel neêrslagtig en met duizend achterdenken, keert N. naer Passchendale terug, deze droeve teleurstelling aen zyne vrouwe verhalen, en dat met de borst zoo benepen, dat weenen hem onmogelyk was.

Donderdag morgen vond men den ongelukkigen man in zyn bedde.... dood! — Die plotselinge verschokking van blydschap tot droefheid was voor dat teêrgevoelig vaderharte al te hevigh geweest!

— Men melde de volgende spookeryen:

« Vrydag nacht, rond 2 uer, werd de vrouw van eenen bakker dezer stad uit haren slaep gewekt, door een aenhoudend gerucht in de schouw; zy stond op, doch vol benauwdheid, daer hare man van den estaminet noch niet was teruggekeerd, en wilde vernemen wat er toch gaende was. Zich inbeeldende dat zy met een spook te doen had, gaf zy aen haer bygelooft den vollen teugel, en riep met angst en bevende stem: « Als ge van God gezonden zyt, spreek; maar zyt ge van den duivel, ga vanwaar gy gekomen zyt. » De arme bakkerin kreeg tot antwoord: « Ik zit hier fel in nesten. » Maar hoe verwonderd toch was de verschrikte vrouw, toen ze in die stem, de stem van haren man herkende! Zy wilde weg loopen, om hulp by de geburen te vragen, toen plotseling de bakker-schouwvager door de schouw op de ménagère neêrplotte en zich bezeerde.

Wat er toen tusschen het gewaemd spook en de bakkerin omging, weten wy niet; maar men zegt dat de schouwkrui-per eene helse huis-komedie maakte, waerby het raedsel der spookeryen werd opgelost: de bakker had omtrent ten 2 1/2 ure herhaelde mael aen zyne woninggebeld, doch altyd vruchteloos; zyne vrouwe bleef slapen, waerop de ongeduldige man by een gebuer was gegaen om eene ladder te vragen, by middel van welke hy het dak opgeklommen en vervolgens de schouw ingekropen was, waerin hy verscheidene mael haperde, hetwelk hem, zoo als hy tot zyne vrouwe riep, fel in nesten bragt, en hem ongetwyfeld zyne waeghalzery deed beklagen. »

NAPELS.

Op 12 dezer, heeft er eene groote uitbarsting van den vuurberg Vesuvius plaats gehad; vyf kraters liggen open. Na middernacht begon de hevighheid der uitbarsting wat te verminderen.

De gloeiende lava-stroom loopt naer de rigting van Torre dell' Annunciata, eene weinig bewoonde plek; maer gister ochtend heeft eene nieuwe uitwerping plaats gehad langs den hoofdkrater.

Het is nog onmogelyk de rampen te voorzien, welke daeruit kunnen voortvloeyen. De lava van den hoofdkrater kan welligt het dorp Torre del Greco sparen, doch de grond zal overal gescheurd blyven.

Zes duizend bewoners zyn naer elders geweken; zes duizend acht honderd en twintig andere vlugtelingen bevinden zich in de hoofdstad Napels.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 7 tot den 11 December.

Kristiaan Schupp, 29 j. hotelhouder, en Elizabeth Ross-mann, 21 j. zond. bedryf, beiden Koornmarkt. — Edward Vlaemink, 50 j. dagl. en Eugénia Van der Stocken, 28 j. dienstm. beiden Zilverstraet. — Leopold Degrie, 24 j. behanger, Elizabethsgr. en Adelaida Devreeze, 27 j. onderwyzer, Prinsenhof. — Jan Van Tournout, 30 j. timmerm., S. Huijbrechtstaet, en Anna Cakaert, 23 j. kantw. Heuvel-plaets. — Leopold de Bruyne, 22 j. dienstknecht, nederkauter, en Maria Helsen, 23 j. dienstm., Volderstraet. — Serafien de Witte, 26 j. wever, en Joanna de Smedt, 25 j. kantw. beiden Doornstr. — Pieter Pontinck, 56 j. fabriekw. Roozendaelken, en Emerencia de Neve, 38 j. waschter, Chatreuzenstr. — Jan Heckers, 22 j. fabriekw. met Joanna Ongenaet, 17 j. fabriekwerk, beiden Voormuide, — Karel Larno, 36 j. dagl. en Konstancia de Veilder, 34 j. fabriekw. beiden Keizerstr. — Karel van Daele, 26 j. daglooner, en Alexandrina Coryn, 28 j. fabriekw. beide Rogierstraet. — Filip Bosman, 40 j. dagl. buiten de Kortryksche poort, en Barbara Verschuere, 43 j. waschter, Krommen-Essche. — Edward de Dapper, 42 j. dagl. Schrijver, en Petronilla Praet, 50 j. dagl. Stoppelstr. — Lodewyk Seth, 34 j., kopersgieter, en Anastasia Hoebeke, kantwerkster, beiden Krommen-Essche. — Jan Camu, 28 j., fabriekw. Groot Meerhem, en Isabella Peleis, 26 j., fabriekw. Chatreuzenstr. — Leopold Everaert, 21 j., wever, en Justina De Brabander, 25 j., fabriekw. beiden Kerkstr.

Sterfgevallen van den 8 tot den 13 December.

Pieter Geernaert, 58 j. kopersgieter, muinkaci. — Jan Vanhasselt, 67 j. winkelier, S. Jakobs-klooster. — Eduard de Maesschalt, 53 j. zaekwaerner, steendam. — Maria Beckhaert, huisvr. Neyt, 60 j. stoppelstr. — Jan Leirens, 62 j. grondeigenr., korte zilverstr. — Constan-cia Tydgat, 74 j. zonder beroep, violettestr. — Amelia de Cock, wed. Goossens, 49 j. nederschedlstr. — Isabella Cnudde, 85 j. z. b. s. Antoniuskaci. — Katherina Debonne, 32 j. kattwerkster, groendreef. — Agneta Devulder, wed. Férrar, 60 j. koeophandpl. — Adolf Van Aken, 53 j. geneesheer, St-Michielspl. — Jan Van Roote, 63 j. schoenmaker, St-Salvatorstr. — Joana Verneck, 39 jaer, dagl. Kerkhofstr. — Melania De Vleeschauwer, huisvr. De Coninck, 44 j., Heuvelstr. — Joanna Mertens, 65 j., dagl. Noordkaci. — Isabelle Van de velde 75 j., St-Antonuskaci.

29 Kinderen onder de 10 jaer.

Geboorten van den 9 tot den 13 December.

Van het mannelyk geslacht 50) Totaal 60.
Van het vrouwelyk geslacht 50)

MARKTBERICHT VAN GENT, VAN 13 DEZER.

De hoeveelheid tarwe en rogge, was ter markt zeer groot, en werd traegzaam verkocht met eene daling van 1 franc per hektoliter.

Vette zaden en olieën waren in daling en zonder handel. Men verkocht de boter aen 1 fr. 91 c. tot 2 fr. 09 den kilo. De midden-prys der 25 eijers bedroeg 2 fr. 27 ct. Onze vlasmarkt was de belangrykste van het geheele winter-seizoen. De goede soort ging ten pryze van de hand. De lynwaedmarkt was eveneens wel voorzien.

Met de ingaende week is er afslag van eenen centiem op het ongebuiddeld tarwenbrood, en van twee centiem op het roggenbrood. Het gebuiddeld tarwenbrood blyft aen den loopende prys.

Het vleesch is ter Veemarkt ook afgeslagen.

REGERING VAN GENT.

MERKTEN.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

1 c. hektoliter	6 december.	13 december.
Witte tarwe	27 19 a — —	26 64 a — —
Rouge id.	27 65 a — —	27 34 a — —
Rogge	18 52 a — —	16 84 a — —
Geerst	— a — —	— a — —
Boekweit	16 — a — —	16 — a — —
haver	9 39 a — —	9 15 a — —
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a — —	9 50 a — —

BROODZETTING.

Van den 15 om in te gaen den 15 december.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuidd	fr. 0 42
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuidd.	» 0 54
1 Kilo rogge.	» 0 22

TE HUREN VERSCHIEDEN

WERKMANS-HUIZEN OP DEN DOK,

AEN GERINGE PRYZEN.

Tegen de Fabriek van Mr Hosten.

Zich te bevragen by de Gebroeders TYTGAT, S^o Jans-Veste, n° 7, te Gent.

TE HUREN

In den Estaminet, genaemd den VIEUX CABARET,

Kouterstege, n° 2, te Gent.

Eene schoone groote BOVEN-ZAEL, diensig voor eene Letterkundige of andere Maetschappy, indien er Heeren Liefhebbers zouden zyn, zy is alle dagen zichtbaer.

Fr. BOGAERTS. Drukker, in de Studenten-Weide (Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis